

BELJAK

CELOVEC

MARIBOR

MUR.
SOBOTA

JESENICE

CELJE

LJUBLJANA

BREŽICE

GORICA

NOVO MESTO

METLIKA

KOČEVJE

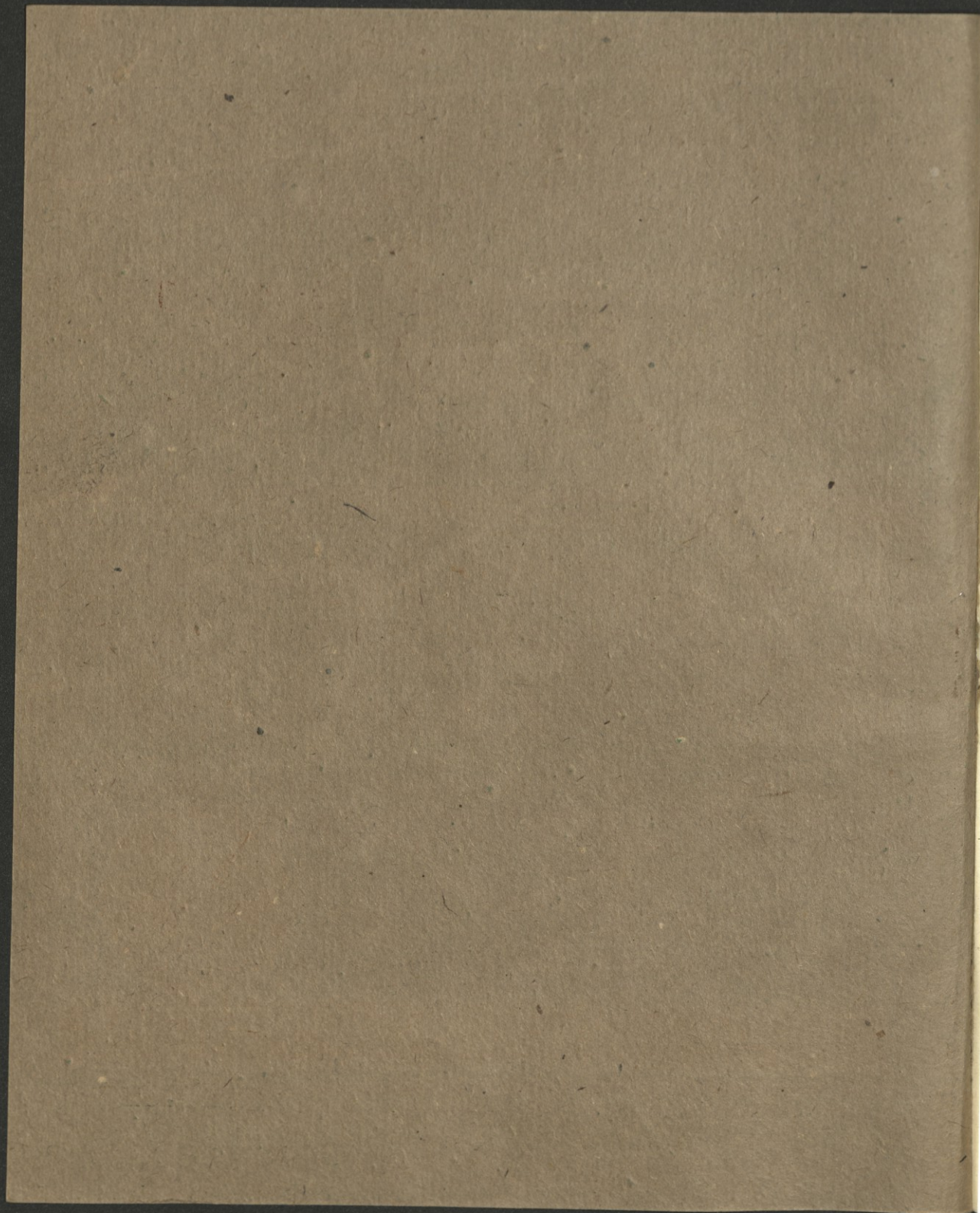
TRST

ČRNOMELJ

REKA

1

GLASILO RELEJNIH STANIC SLOVENIJE

K U R I R

št. 1

Kurir našega lista bo pomagal, da bo poenotil boljši strojni organizem, da bo zavedal bo zavedala za nadaljnje delo, da bo napraviti razne napake in nepravilnosti, da bo delo, težave in poštvenost kurir, ki se * ene prebijajo skozi vse vire prezirajoč vse nevarnosti, ki se jim stavijo na pot.

List bo zave arcalo. Vse, kar bo, da prav nič ne zaostajajo za našimi vojaškimi enotami, ki izdajajo svoje časopise. Pozni, razvijaj in delo, ki bodo opisani v našem listu, pa tudi slanki, nam bodo pokazali, kakšni smo in kaj moramo izboljšati.

Kakor delujemo v miru in vestnem izvrševanju službe, tako bomo delovali tudi za naš list.

Zavedati se moramo 1944 to naš list, lasti nas vseh in da bo tak kakršnega si bomo sami ustvarili.

Poleg vzgojnega in kulturnega dela, ki ga bo naš list vršil, bo najmočnejši posredovalec med nami in

GLASILO RELEJNIH STANIC

sinovi sončne primorske, ki sosedaj niso smeli biti Slovenci, junaški borec Gorenjske, ki trdi kot kremen njihovih planin neusmiljeno uničujejo kletega sovražnika našega naroda, junski telene Štajerske in Koroške, ki odločno vstajajo v poslednji naskok na ti-

K U R I R

stat

1 0448

OLASIO KEFININ STANIC

N A Š L I S T

Izpolnjena je naša davna želja. Pred nami leži prva številka našega lista "Kurir". Mnogo je bilo treba truda, predno smo ga spravili v življenje. Vzdala nas je pri tem delu želja, da postane ta list glasilo vseh kurirjev, ki raztreseni širom naše lepé slovenske zemlje zvesto in požrtvovalno vršijo težko in odgovorno službo, zavečajoč se, da tudi oni doprinašajo v tem našem velikem osvobodilnem boju velik delež.

Namen našega lista je predvsem ta, da bo pomagal bolj utrditi organizacijo službe, dajal bo navodila za nadaljnje delo, pomagal bo odpraviti razne napake in nepravilnosti, prikazal bo delo, težave in požrtvovalnost kurirjev, ki se drzno prebijajo skozi vse ovire prezirajoč vse nevarnosti, ki se jim stavijo na pot.

List bo naše zrcalo. Videli bomo, da prav nič ne zaostajamo za našimi vojaškimi edinicami, ki izdajajo svoje časopise. Pesmi, doživljaji in delo, ki bodo opisani v našem listu, poučni članki, nam bodo pokazali nas, kakršni smo in kaj moramo izboljšati. Kakor tekmuje v hitrem in vestnem izvrševanju službe, tako bomo tekmovali tudi za naš list.

Zavedati se moramo, da je to naš list, last nas vseh in da bo tak kakršnega si bomo sami ustvarili.

Poleg vzgojnega in kulturnega dela, ki ga bo naš list vršil, bo najmočnejši posredovalec med nami samimi. Pomagal bo, da se bomo med sabo spoznali vsi, sinovi sončne Primorske, ki dosedaj niso smeli biti Slovenci, junaški borci Gorenjske, ki trdi kot kremen njihovih planin neusmiljeno uničujejo kletega sovražnika našega naroda, junaki celene Štajerske in Koroške, ki odločno vstajajo v poslednji naskok na ti-

ste, ki so jih hoteli izbrisati z obličja zemlje, ter sinovi naše Dolenjske in Notranjske, ki ne klonijo niti pred tujcem niti pred domačim izdajalcem.

Naš list pa nas bo povedel tudi preko meja naše ožje domovine, peljal nas bo preko Žumberka in Korduna, preko Hrvatskega Zagorja in Gorskega Kotara k bratom Hrvatom, preko Bosne in Črne gore v Srbijo in do skrajne Makedonije, povsod tja, kjer se naši tovariši širom Jugoslavije prebijajo skozi sovražnikove zasede, kjer jih niti deroče vode niti nepristopni bregovi ne ovirajo pri tem, da ne bi vršili svoje službe.

Tako bo naš list postal močna vez, ki nas bo trdno vezala v boju in delu, trpljenju in žrtvah, kakor tudi, ko bomo združeni v svobodni Jugoslaviji gradili našim sirovom lepšo bodočnost.

HITLERJEVA EVROPSKA TRDNJAVA RAZPADA

Po veliki pomladanski ofenzivi, ki jo je Rdeča Armada vršila za osvoboditev Ukrajine, je nastalo na vzhodnem bojišču delno zatišje in Hitler je upal, da bo pridobil na času in da mu bo uspelo zakrpati rane, ki jih je njegova vojska dobila na zavezniških bojiščih, vojna industrija pa s strani zavezniškega letalstva.

Hitlerjeve nade se niso uresničile. Prvi dan po padcu Rima, 6. junija so zapadni zavezniki začeli invazijo v Franciji, 23. junija pa je sledila nova ofenziva na ruski fronti. Istočasno, ko so zavezniške armade širile svoje mostišče v Normandiji je Rdeča Armada izvršila svoje najhitrejše prodiranje v tej vojni. Osvobodila je Karelijo in Belo Rusijo ter

prodrla na mejo Vzhodne Prusije, do Baltskega morja, pred Varšavo. Sledil je zlom nemške fronte v Normandiji in izkrcanje ob sredozemski obali Francije, padec Pariza in popolni razkroj nemške armade v Franciji. Danes uničujejo anglo-ameriške čete razbito nemško vojsko v Franciji in so dosegle italijansko, švicarsko in belgijsko mejo od same nemške meje ob Renu pa so oddaljene samo še par desetih kilometrov.

Ofenziva Rdeče Armade proti Romuniji je isto v par dneh prisilila k kapitulaciji in k prestopa na stran zaveznikov, sovjetske čete, pa se vale proti jugoslovanski meji ter so vdrle v Transilvanijo.

Vsa ta dejstva so vplivala na vse satelitske države, ki se skušajo otresti bratovščine s Hitlerjem. Finska zopet govori o miru, Bolgarska je zaprosila za mirovne pogoje, čeprav fašistična vlada skuša sklenitev premirja zavlačevati in se bolgarske čete še vedno bore v Grčiji in Jugoslaviji. Na Madžarskem in Slovaškem more režim le s pomočjo Nemcev krotiti ljudstvo, ki zahteva miru. Na Čehoslovaškem se je razvnelo močno partizansko gibanje.

Položaj Titove Jugoslavije je trdnjši kot je bil kdajkoli popreje. Potem, ko je Churchill izjavil, da je armada maršala Tita edina zavezniška vojska v Jugoslaviji, je tudi londonska emigrantska vlada spremenila svoje stališče in prišlo je do sporazuma Tito - Šubašić. Kmalu za tem so maršal Tito in člani Vrhovnega štaba potovali v Rim, koder so se sestali s Churchillom. Ti razgovori, ki so se tikali vojaške in politične situacije na Balkanu in posebej v Jugoslaviji so ponovni dokaz, kakšen ugled uživa NOV in njen vrhovni komandant maršal Tito pri zaveznikih.

Vojna je stopila v svoj poslednji štadij. Nemške armade se na vseh frontah umikajo, zavezniške armade že stoje na mejah Nemčije, Hitler bo dokončno uničen v svojem lastnem brlogu, njegovi pomagači ga jadorno zapuščajo. Istočasno, ko se Hitlerja in drugih vojnih zločincev polasčata preplah in zbežanost, morala

njihovih vojska pada, istočasno se dvigajo zaslužni narodi Evrope, da z orožjem v roki pomagajo uničiti nemški fašizem in vse njegove podrepnike. Narodi Jugoslavije imamo pri tem častno zavest, da smo bili tisti, ki smo se od prvega trenutka dalje borili proti fašističnim osvajalcem, zato bomo iz te vojne izšli kot popolni zmagovalci, kar pomeni, da bomo dosegli to, za kar smo šli v borbo: svobodno, federativno in demokratično Jugoslavijo.

ZADNJI POZIV VSEM ZAPELJANIM OKUPATORJEVIM HLAPCEM

Čeprav je bil že nekolikokrat naslovljen poziv vsem hrvaškim domobrancem, slovenskim domobrancem in zapeljanim četnikom, da naj zapuste okupatorja in preidejo na stran Narodno Osvobodilne Vojske, izgleda, da tega poziva tisti, na katere je bil naslovljen, niso sprejeli resno in se ne zavedajo posledic, ki jih čakajo po koncu vojne.

V zvezi s tem izjavljam naslednje:

Vsi tisti, ki jih bomo dobili po 15. septembru 1944 v vojaških enotah domobrancev, četnikov in drugih in ki se bore proti Narodno Osvobodilni Vojski, bodo postavljeni pred vojno sodišče in sojeni kot narodni izdajalci ter kaznovani z najstrožjo kaznijo.

Samo kakšne posebne težave za pravočasni prestop v Narodno Osvobodilno Vojsko bomo vpoštevali kot olajševalno okolnost, toda le pri posameznikih.

Prehajanje na stran Narodno Osvobodilne Vojske ali izročanje orožja in opreme se lahko vrši povsod, kjer so enote naše Narodno Osvobodilne Vojske in Partizanskih Odredov Jugoslavije. Vse naše enote so o tem dobile točna navodila.

Nam je zelo dobro znano, da so se sporazumeli ustaši in nekateri reakcionarni pristaši Mačka, da bi

čimbolj okrepili domobranstvo, da se ne bi predajali Narodno Osvobodilni Vojski in da bi do konca vztrajali na strani okupatorja, da bi pričakali zaveznike in da bi z zavezniško pomočjo prevzeli oblast na Hrvaškem in preprečili Narodno Osvobodilni Vojski in Partizanskim Odredom Jugoslavije in narodno osvobodilnemu gibanju, da bi uresničilo svoje cilje, za katere se bori. Vsak tisti, ki verjame tem neumnostim, se bo zelo razočaral.

Prvič se zavezniki ne bodo vmešavali v naša notranja vprašanja, drugič se Narodno Osvobodilna Vojska in Partizanski Odredi Jugoslavije bore na strani zaveznikov proti istemu sovražniku in zavezniki ne bodo pomagali izdajalcem, ampak ljudstvu, ki se je borilo in se bori proti okupatorju.

Nihče nam ne bo preprečil, da ne bi kaznovali narodnih izdajalcev in okupatorjevih hlapcev.

Vsi tisti, ki namerno pomagajo domobrancem, četnikom in drugim, da še dalje služijo okupatorju in delajo za okupatorja bodo prav tako prišli pred vojno sodišče in bodo kaznovani.

Pozivam poslednjič vse zapeljance, ki služijo okupatorju in poslušajo izdajalce, da se zavedo in da vsaj v zadnjem trenutku do neke mere popravijo svoje zločine proti narodu.

Predsednik Nacionalnega Komiteta Osvoboditve
Jugoslavije, Vrhovni Komandant NOV in POJ,
maršal Jugoslavije:

J o s i p B r o z - T i t o .

POLITIČNA VZGOJA

Bolj kot kdaj prej je danes važno, da posvetimo ves svoj prosti čas za politično - kulturno vzgojo. Čas, ki prihaja z veliko naglico nas bo našel nepri-

pravljenе, ako ne bomo posvetili vse svoje sile samo vzgoji. Zato se moramo oborožiti z znanjem, črpati iz naših brošur in časopisov njih vsebino in osnovne članke dobro preštudirati in predeskutirati, ker nam dajejo napotilo k politični vzgoji.

Ustvarjamo in gradimo novo domovino, v kateri bo za vse dovolj dela, prostora in kruha, kjer bo slovenski narod v demokratični federativni Jugoslaviji ustvarjal sebi in svojim potomcem boljše življenje. Kakor si bomo znali z orožjem v roki priboriti našo svobodo, tako bomo znali graditi in utrjevati našo narodno ljudsko oblast v kateri nam ne bo nihče in nikoli več tujec koval usode. Da si očuvamo vse uspehe, ki smo si jih v triletni borbi priborili, se moramo sami vzgajati in vzgajali se bomo, ker se moramo, ker je to naša sveta dolžnost.

Kako naj se vzgajamo in kaj naj študiramo?

Naše tehnike so že izdale ogromno raznovrstnih brošur in jih še izdajajo, izdajajo celo vrsto raznih časopisov, katerim posvečajmo več pažnje. Članki so tako preprosto pisani in razumljivi, da pri dobri volji nam ostane od teh člankov mnogo znanja, s katerim se oborožimo za delo v današnji narodni borbi. Iz teh centralnih in osrednjih časopisov črpamo znanje s katerim se lahko sleherni poedinec oboroži. "Ljudska Pravica", "Slovenski Poročevalec", "Mladina" itd. prinašajo ogromno gradiva za naš študij. Njihovi osnovni članki so tako pestri, da v njih pridobiš ogromno znanja. Pri tem je treba paziti, da ne prelistavaš teh listov površno, ampak čitaj in študiraj stavek za stavkom. Ako prečitaš tak osnovni članek desetkrat, pa boš v njem našel vsakokrat nekaj novega, kar bo pripomoček k tvoji politični vzgoji. Priporočljivo je, da takšne članke čitamo kolektivno in jih prav tako skupno predeskutiramo, kajti pomniti je treba, le oboroženi z znanjem bomo lahko dotolkli sovražnika. Vse te izkušnje pa moramo prenašati na vsakodnevno prakso in jih v praksi tudi izvesti. Poleg tega čitajmo vse brošure. Študirajmo temeljito,

počasi, ne prisiljeno ali formalno, da se samo čita, pač pa je treba tudi vsa snov prediskutirati in jo praktično prevesti v življenje.

Marsikdo si misli, da samo juriš na sovražne postojanke, da samo s strelji naših pušk in topov uničujemo sovražnika in pobijamo sovražno propagando. Ne samo to, temveč tudi s političnim delom in samovzgojo bomo lahko dokončno potolkli sovražnika. Kakor čuvaš svojo puško, tako moraš čuvati svojo knjigo, brošuro itd., kakor posečaš vojaške vežbe in se vadiš rukovati z orožjem, prav tako in še bolj pa se moraš danes posvetiti politični vzgoji, da se boš v danih momentih znašel in znal samostojno odločati ne da bi čakal direktiv od drugih. Mi si danes kujemo svojo usodo sami, mi gradimo danes svojo domovino in ta domovina bo takšna, kakršni bomo mi. Če bomo posvetili vse sile politični vzgoji bo naš uspeh za siguran in naša s krvjo priborjena svoboda očitana.

Politkomisar relejnih stanic

S l o v e n i j e

Ludvik.

USPEHI NAŠEGA PRVEGA TEKMOVANJA

Pozno smo pričeli tekmovati. Ko so se drugje že kazali prvi uspehi tekmovanja, smo mi šele pričeli. Zato pa smo se bolj potrudili in ob koncu smo že z zadovoljstvom gledali na uspehe, ki smo jih v kratki dobi dosegli.

Najvažnejša naloga našega tekmovanja je bila, da izboljšamo zvezo, da bi prišla pošta v najkrajšem času na mesto. Zveza med Primorsko in Dolenjsko je preje zahtevala od naših kurirjev 160 ur hoje. Ob koncu tekmovanja pa je pismo prišlo že v 70 urah po isti poti.

Z Gorenjske preko Primorske na Dolenjsko so kurirji prinesli pismo v 150 urah. Kerpa se je vsak kurir ob vsakem koraku zavedal da tekmuje, je po tej dolgi poti prišlo pismo v 96 urah.

Preko Karavank po Gorenjskem, Štajerskem čez Savo in mejo je pismo prišlo s Koroškega v 290 urah. Eden izmed uspehov je, da je prišlo pismo po isti poti v 168 urah.

Velika obdelovalna kampanja je pripravila kurirje, da so tekmovali pri obdelavi polja. Pomagali so vsem, ki niso mogli obdelati sami. Stanice I. Sektorja so imele skupaj 2600 delovnih ur. Med stanicami sta imeli največ stanica 15 500 ur in stanica 7, ki je čez 900 ur pomagala pri obdelavi polja. - Stanice II. Sektorja pa so pri obdelavi pomagale 2068 ur, katerih polovico je naredila stanica P 12.

II. Sektor je v času prvega tekmovanja poslal IV. Sektorju 30 pušk, ki so jih zaplenili ali našli kurirji. - Kurirji I. Sektorja so po gozdovih nabrali preko 20 pušk in 9 mitraljezov ter jih poslali kurirjem III. Sektorja.

V politični izgradnji so se najbolj udeleževale stanice II. Sektorja in stanice III. linije I. Sektorja.

Dnevne vojaške vaje in vojaško disciplino so stanice I. in II. Sektorja v času tekmovanja vršile in z uspehom uvedle.

Vsi ti podatki so v primeri z uspehi kurirjev in stanic III. in IV. relejnega sektorja majhni, a podatkov do sedaj še nismo prejeli in bomo v drugi številki Kurirja objavili celotne izide tega tekmovanja.

KOMANDAM SEKTORJEV!

Veliki uspehi prvega tekmovanja so nam pokazali, da so kurirji pri tem tekmovanju s svojim trudom dosegli to, kar nismo niti pričakovali. - Zberite po-

datke o uspehih tega tekmovanja, sporočite nam točne podatke, da nam bo ocenjevanje lažje in bolj popolno! Sporočite nam o uspehih posameznih kurirjev, stanic in liniji!

POHVALA IN PRIZNANJE

Relejna stanica P23 II.relejne linije II.relejne ga sektorja ima zelo težak prehod preko Soče.Dne 23.maja je voda narasla, da niso mogli ne s čolnom ne po brvi, ki jo je narasla reka odnesla, na drugi breg.

Kurir stanice Žagar Franc se je zavedal važnosti zveze, navezal si je pošto na glavo in preplaval dročo Sočo. Močno se je moral boriti z valovi, preden je prišel na drugi breg. Tako pošta ni zaostala.

V času blokade nemških in švabobranskih band, ko so vdrle na osvobojeno ozemlje na Dolenjskem, se je izkazal kot najbolj požrtvovalen kurir tovariš Tomažek s stanice 4. Kljub močni blokadi se je podnevi prebil in s tem omogočil, da se zveza med stanicama 4 in 3 ni prekinila.

Švabobranska zaseda je pripravljena čakala, ko so se približali dva kurirja in tovarišica, ki je potovala po liniji.... Prišli so do ceste, takrat je izdajalčev mitraljez odprl svoje smrtonosno žrelo. Rabel vzklik in tovarišica se je mrtva zgrudila, v istem času pa je že zapela brzostrelka komandirja Haceta Vinka, ki je z drugim kurirjem skočil za cesto. Švabobranci so z nadaljnim streljanjem ranili kurirja. Komandir Vinko je uvidel, da mu ne preostaja drugega kot, da se umakne. Pograbil je ranjenega tovariša in ga odnesel. Težko je nosil, ako je slišal, da ju švabobranci zasledujejo je še bolj napel svoje moči in ni odnehal, dokler ni ranjenca spravil na varno mesto. Ena uro je trajala borba kdo bo uspel in komandir Vinko je zmagal.

Stanici 17 in 2A imata težki poti. Preiti morata vsakokrat progo, cesto in zasede. ŠvabobranCI minirajo steze, ki vodijo do proge in ceste. Vsak večer postavijo zasede, da bi ujeli kurirje, ki hite z važnimi sporočili mimo njih. A kurirjev obeh stanic ne dobe. Pošta redno prihaja in vsi napori švabobrancev so zaman.

Prav tako stanica G25 kljub sovražnim zasedam in blokadam vzdržuje redno zvezo s sosednjima stanicama. Kurirji te stanice stalno padajo v sovražne zasede, a se jim znajo spretne izviti in uteči švabobranski pasti. Tovariš Don namestnik komandirja imenovane stanice je v enem mesecu sedemkrat padel v zasedo v eni noči pa celo štirikrat, vendar pa je srečno odnesel vso pošto in opravil svojo službo.

Relejna stanica G4 je dne 3. VIII. pod vodstvom komandanta in komisarja II. Gorenjske linije tov. Metoda in Vaneta napadla 8 mož močno nemško patrolo ob progi Jesenice - Bohinjska Bistrica. Pri tem so bili ubiti 4 Nemci in 2 težko ranjena, zaplenjena je bila ena zbrojevka, puška in daljnogled. Akcija je bila izvršena pri belem dnevu, tristo metrov od sovražnega bunkerja v katerem se je nahajalo 80 Nemcev.

Tovarišu Žagarju, Tomažku, komandirju Pl. Hacetu Vinku, stanicama 17, 2A, G25 in G4 ter tovarišu Donu in komandi II. Gorenjske relejne linije izreka za njihovo vestno izpolnjevanje in njihove izkaze poguma in tovarštva Komanda relejnih stanic Slovenije

p o h v a l o i n p r i z n a n j e !

Smrt fašizmu - Svobodo narodu!

Politkomisar:
Kukovica Ludvik l.r.

Komandant - kapetan:
Žukovec Jože l.r.

VELIKI USPEHI NAŠIH KURIRJEV

Široke bele ceste so vezale vse kraje Slovenije. Avtomobili so prepeljavali in hiteli z enega konca v drug. Veliki mostovi so vezali Dolenjsko preko Save s Štajersko. Povsod si slišal sopenje vlakov, ki so hiteli po svojih progah. Po vseh teh cestah, progah in čez mostove so hitela vozila, ki so nosila pošto in časopise. Vse je pomagalo, vse se je trudilo, da bi čim hitreje prišlo vse na mesto.

Poglejmo tri, štiri leta kasneje. Po cestah vidiš velike prekope, čez katere ne morejo avtomobili in nikjer ne slišiš njihovega hrnenja. Tam kjer je včasih vozil vlak, raste sedaj trava. Ob mraku pa se dva kurirja vzpenjata v breg, težka nahrbtnika ju pritiskata k tlom. Ne po širokih cestah, po skrivnih stezah, po visokih hribih, prenašajo naši kurirji vesti in pošto. Ni to lahka pot. Tam ob progi se mora kurir ustaviti, paziti in čakati, predno smukne čez njo. Posluša korake sovražne patrola, ki se oddaljujejo po cesti. Koraki zamrejo, šele takrat se vzdigne pogleda okrog in že ga zakrije grmovje na nasprotni strani. Po zadnjem deževju je čava narasla, da besno biže ob most, ki ga stražijo sovražni vojaki. Majhen čolniček mora prepeljati kurirje, ki se jim muči na drugo stran.

Vse kar je preje pomagalo, da je pošta čimpreje prišla, da so dnevne časopise čitali isti dan v Mariboru kot v Ljubljani, vse to se je zarotilo proti kurirjem, vse jim postavlja zapreke, ki jih morajo le z velikim trudom premagovati dan za dnem.

Kljub temu pa kurirji vzdržujejo najhitrejšo zvezo, ki je dan za dnem popolnejša, boljša in hitrejša. Od Čepovana, Gorice ali s tolminskih hribov hodi le tri dni. Dolga je pot in težavna. Močno zastražene proge morajo kurirji prekoračiti, patrolje na asfaltiranih cestah jih ob prehodu pozdravljajo z rafalom iz brzostrelke, švabsko postojanko mora kurir ob

iti. Mimo vseh zaprek mora težko obloženi kurir, ko se spušča s strmih vrhov v nasprotni breg.

Bombardirana proga v Nemčiji, Italiji in drugje zastavi promet in pošta zastane za dan, dva, celo za teden dni. Naših kurirjev pa ne ustavi nobena zaseda, nobena hajka, previdneje hodijo in pridejo vedno v praven času na mesto.

Pred par dnevi sem govoril s tovarišem, ki je prejel pismo s Koroške. "Poglej", mi je dejal "dobil sem pismo od brata. Piše mi iz okolice Mežice. In pismo je hodilo le šest dni!"

Kasneje sem se spomnil njegovih besed. V duhu sem šel s pismom spremljal sem koroškega kurirja, ki se vzpenja v visoke Karavanke, ko predaja pismo že na Gorenjskem. Z gorenjskim kurirjem sva hodila od stanice do stanice, prebrodila Kokro, se preplazila čez progo, hodila sva noč za nočjo. Prišla sva na Štajersko. Izmenjal sem vodnika in se zaupal vrlemu brodarju, ki me je prepeljal čez deročo Savo. Mislil sem, da sva preko vseh zaprek, a še je bilo treba počakati, počeniti v jarek ob prog, ko je mimo vozil transportni vlak. Po vaseh in gričih sem videl, da sva že blizu Dolenjske, ko me pusti kurir samega in gre pregledati kako bova prišla preko meje. Preživela sva par napetih minut, ko sva čakala kdaj nama eksplodira mina pod nogami, ali kdaj naju začuti obmejna patrola. Šlo pa je vse posreči in s hitrimi koraki sva se zajedala vedno globlje v Dolenjsko. Vse to sva prehodila v pičlih šestih dneh.

Tako je uspelo našim kurirjem vzpostaviti najhitrejšo zvezo z vsemi našimi kraji. Zavešajo se svoje važnosti in pokazali so, da morejo kljub vsem težavam premostiti dolge razdalje s hrvaške meje pa do Koroške, od Trsta pa do Maribora.

Domen.

NOVO TEKMOVANJE

Prvo tekmovanje se je končalo in naši uspehi nam kažejo, da smo izvršili naloge, ki smo si jih postavili v začetku tekmovanja. Z voljo in delom lahko dosežemo vse kar se nam je zdelo neizpolnjivo in nedosegljivo. Kratek je bil čas našega prvega tekmovanja, zato pa moramo takoj na delo pri "Tekmovanju zmage".

Kakor bo vsak Slovenec tekmoval, kakor se bo vsak do potrudil in bo v tem novem tekmovanju doprinesel vse, da bo naša zmaga večja in hitrejša, moramo tudi mis potrojenimi močmi delati in tekmovati v teh zadnjih trenutkih naše borbe. Naši uspehi, ki jih bomo dosegli v tem času, se bodo z uspehi naših borcev in našega zaledja strnili v en sam velik uspeh - našo dokončno zmago.

Tekmoval bo vsak član relejne stanice, vsaka stanica, vsaka linija in vsi sektorji. Stremeli bomo za tem, da bomo čimboljše izpolnili vse naloge, ki jih imamo v tem tekmovanju izvršiti.

Naloge našega tekmovanja so:

1/. Doseči moramo največjo točnost pri izvrševanju naše službe. Kakor v normalnih prilikah, tako moramo tudi v slučaju blokade ali sovražnega izpada vzdržati redno zvezo. Izboljšati moramo zveze na Štajerskem in Koroškem.

2/. Postaviti moramo nove stanice, povezati moramo nove kraje Štajerske in Koroške. Vsak košček naše zemlje moramo povezati, da bo cela Slovenija povezana po naših zvezah.

3/. Nove naloge se nam stavljajo dnevno v izvršitev in le dobro zgrajeni in politično zreli bomo lahko kos vsem nalogam. Zato moramo v tem času kot posebno nalogo smatrati politično izgradnjo nas samih. Dnevno politično delo bo rodilo uspeh, ki ga bomo videli na koncu našega tekmovanja.

4/. Kot vojaške edinice tekmujejo v boljši izvežbanosti, tako tudi mi ne smemo zaostajati. Dnevno mo

ramo posvečati pažnjo vojaški vzgoji, da bomo ob zaključku tekmovanja dosegli čim večje uspehe.

5/. Povečati moramo samoiniciativnost službe, kakor v izkoriščanju prostega časa za sodelovanje pri politični in gospodarski organizaciji na terenu. Pri pomoči pri delu na polju moramo doseči 7.000 delovnih ur.

6/. Spričo nove taktike sovražnika moramo povečati čuječnost in izboljšati našo budnost in obveščevalno službo. S tem bomo dosegli boljše opravljanje naše službe in bomo dosegli boljše uspehe v vseh na logah našega tekmovanja.

7/. Doseči moramo najboljše kulturno in propagandistično udejstvovanje na terenu.

Vse komande relednih linij in sektorjev morajo točno zasledovati vse uspehe tekmovanja in o tem obveščati, da bo ocena tega tekmovanja pravilnejša in boljša. V to novo tekmovanje moramo vložiti vsi vse svoje sile.

D O P I S O V A N J E

Začeli smo izdajati naš kurirski list, prvi naš list v času dveh let, odkar smo pričeli nositi vesti iz daljnje Primorske na Štajersko, Gorenjsko in celo na Koroško. Dosti smo prehodili in prenesli vesti od povsod, iz vseh krajev. Vsi so govorili o poročilih in vesteh, ki smo jih prenesli mi, a o nas samih, o naših težavah in trpljenju ni vedel nihče nič povedati.

V našem listu bomo povedali vsem, kako živimo na Primorskem, kako je gori pri Ptuju, kako nosimo vesti o borbah pri Mežici in Rožni dolini.

Naš list mora biti prava slika našega življenja, našega dela. Moramo seznaniti kurirja, ki je na Dolenjskem nosil zavoje Slovenskega Poročevalca, kako

iste zavoje prenaša njegov tovariš na Gorenjskem čez Savo. Spoznati se moramo in uvideli bomo, da smo kurirji celota, ki je raztegnjena do vseh koncev Slovenije in dalje, do skrajnih meja Jugoslavije. Ne bo pa to res naš list, če ne bomo prav vsi kurirji sodelovali v njem. Povedati moramo kako živimo, kaj delamo in vse to napisati sami, ki edini doživljamo kurirsko življenje. Če bomo povedali v našem listu, kako pisma sprejemamo, jih nosimo, oddamo naprej, kako jih naprej nosijo drugi tovariši, dokler ne pridejo na mesto, se bo vsakdo ob sprejemu pisma najprej spomnil, koliko ur ponoči je kurir hodil, kako se je plazil čez progo, padel v zasedo in vendar srečno preстал vse nevarnosti. Če bomo tako sodelovali pri listu, bo vsakdo lahko dejal, da je to res list kurirjev.

Ni se treba spraševati kako bomo pisali in kaj? Toliko dogodkov smo doživeli, ki so vredni opisovanja, da nam ni treba drugega, kot opisati in to tako kot smo vse doživljali in občutili. Ne olepšujmo dogodkov, opišimo jih vse tako, kot smo občutili delo, življenje na stanici, hitro hojo z izrednim pismom, le tedaj bomo pokazali res pravo sliko našega življenja. Opisujmo vse kar nas teži, kar doživljamo, kar je v zvezi z našim delom, našo službo. Ne da bi opisovali doživljanje iz brigade ali odreda, pišimo to, kar smo delali včeraj, kar doživljamo danes.

Ne bi pa bil list res pravi odraz našega življenja, nas samih, če bi le opevali in hvalili kurirja, kako trpi ko prenaša težke zavoje literature, ko mora iti na pot ob vsakem vremenu, ko prispe nujno pismo. Ne smemo kazati sebe samo ož najboljših strani, pokazati moramo naše življenje tako kot je resnično, dopisovati moramo tako, kakor da bi pisali pismo tovarišu, zato bo našla v našem listu mesta tudi prava, konstruktivna kritika.

Vključili smo naše dopisovanje v novo tekmovanje. Tekmovali bomo, kdo bo napisal najboljše dopise, ki jih bodo čitali vsi v "Kurirju". Tekmovali bomo za "Kurirja" in "Kurir" bo zrcalo naše tekme. Čimbolj

ši bodo dopisi, tem boljši bo naš list. Ko pa bo prišel konec tekmovanja, bomo pregledali "Kurirja" in še ne objavljene dopise, pregledali in ocenili tri najboljše dopisnike, katerih imena bodo natisnjena v našem listu.

Ni pa to staro tekmovanje, tekmovanje iz časov, ko so se trudili le za to, kdo bo prvi, kateri bo odnesel prvo nagrado. Mi bomo v tem času tekmovali le, da bi dali čim več sile iz sebe, da bo bolj napredovala naša borba, da bo naše delo imelo večji uspeh. Zato pa vsi dopisujmo, vsi sodelujmo pri našem listu, da bodo prve številke dober plod našega tekmovanja.

D.

S K O Z I N O Č

Deževne kaplje so tolkle po listju, veter je zavaljal med vrhovi dreves, kakor da divja hudournik sredi gozda.

Po šotorih, ki so bili postavljeni pod drevesi je tolklo, kakor da jih hoče raztrgati in kljub temu, da je bilo že pozno ponoči, se pod njimi ni umirilo. Nihče ni še zatisnil očesa. Vsakdo je poskušal in se prevračal, da bi ležal čimbolj na suhem. Mokrota je povsod silila pod šotore, na katero stran si se pritisknil si občutil mrzlo polzenje deževnih kapelj.

Naenkrat se sredi tega divjanja narave začuje še neko klicanje. Prišel je kurir s sosednje stanice s posebnim pismom. Janezu je postalo kar vroče, vedel je da bo sedaj moral on v temo in dež. Videl je pred seboj dolgo blatno pot, skale in kamenje v katere se bo spotaknil in enakomerno padanje deževnih kapelj, ki ga bodo premočile do kože. Brez besed se je dvignil, pritegnil pas in zbudil tovariša, ki je ležal poleg njega. "Pripravi se, greva!" je dejal in se že po vseh štirih rinil izpod šotora. Hitro je našel kurirja, ki je ne daleč proč iskal stanico.

"Prokleti dež, toliko da nisem zmočil pisem", je dejal, ko je pomolil Janezu šop pisem.

France je med tem že prišel izpod šotora. Ogrnila sta si šatorski krili in utonila v temi. Nekaj časa je bilo še čuti njune stopnje po spolzkem blatu, a kmalu je tudi to zadušil glasni piš vetra. Hodila sta že dolgo in obleka jima je postala težka, ker jo je dež že čisto namočil. Komaj sta videla drug drugega, držala sta se za roke, da se ne bi zgrešila. Steza je postala ozka in morala sta iti drug za drugim. Sedaj se je spotaknil Janez in se ujel za vejo, ki je visela čez pot, France pa se je oprijel Janezovega krila, da ne bi zdrčal po spolzkem blatu nazaj. Ob takih trenutkih sta potihoma zaklela, ko sta se spomnila, kako sta še včeraj lepo hodila po isti poti, ko ni dež močil njunih hrbtov in jima je luna vsaj malo svetila.

Težavna pot ju je utrudila in počenila sta pod gosto grmovje, da se malo oddahneta. Mrzel srh ju je začel spreletavati, ko so se jima mokre hlače oprijele kolen. "Ko bi vsaj ta dež prenehal", je ježno zagodrnjal France. "Saj bi se jezil", pravi Janez. "a kaj ko se spomnim zakaj moram iti in kaj imam s seboj, zdi se mi, da že mora biti tako, da me moči dež. V sebi čutim neko moč, ki me vedno sili, da moram naprej, mislim da moram priti pa če bi moral iti mimo ne vem kakšnih nevarnosti. Pa saj nisem samo jaz tak, poglej druge, ki kljub sovražnikovim zasedam in bodeči žici hodijo vsak večer in če pade danes eden, gre jutri drugi. Moramo, in to nas žene naprej. Vedno kadar dobim pošto nisem miren, dokler jo ne oddam". Zamislila sta se koliko takih noči in včasih še hujših sta morala že prehoditi pa sta pozabila na vse hudo in jima je ostal le lep spomin. Vstala sta in krenila naprej. Medla svetloba je že začela preganjati temo. Prispela sta na sosednjo stanico. Janez je oddal pošto in zopet sta se dva dvignila, se pripravila in odšla, kakor sta se Janez in France pred petimi urami dvignila in krenila na pot.

Joško 13

PADLI SO ZA DOMOVINO

Narava se je odela v zelenje in cvetje. Mesec maj je prišel ves v svoji neizmerni lepoti. Nebo je jasno in sončni žarki se vtipajo nad izmučeno, s krvjo prepojeno zemljo..Nekje se čuje grmenje topov, strojnice regljajo mrtvaško pesem. Zopet je borba. Sovražnik se pomika iz svojih brlogov, ropat gre na osvobojeno ozemlje.....

Tovariši kurirji iz stanice 3a hitijo po cesti, zavedajoč se svoje službe, katera jim je bila zaupana. Njihova pot jih je vodila preko samotnih vasi s stremljenjem, da čimpreje prispejo na mesto, da oddajo pošto. Edini cilj jim je bil čimpreje oddati pošto, ki morda vsebuje velike odločilne važnosti.

Nič hudega sluteč prispejo na samotni kraj, mimo samotne vasice in od tod naprej. Med potoma, kraj ceste za grmičevjem pa je prežala švabobranska pošast v zasedi, prežala na brata Slovenca, da ga ubije.... Miro, Matiček, Vojko in Lojze so obležali v mlaki krvi, strelili so jim pretrgali nit življenja in z njim vse mlade upe. Padli so za domovino, za svobodo slovenskega naroda.

Srce nam je zatrepetalo, ko smo čuli to žalostno vest. Kajti, bili ste od vsega početka do zadnjega diha predani stvari - osvoboditvi naše zaslužnjene domovine. Neizprosni ste bili napram okupatorju in njihovim domačim izdajalcem. Ojekleneli v mnogih borbah ste s stisnjeno pestjo jurišali na sovražne postojanke, zavedajoč se, da ste kovači novega reda, nove svobodne Jugoslavije. Nobena pot vam ni bila pretežka. Tovariški ste bili vedno s svojimi kurirji. Velika vrzel je nastala v naših stanicah. Bili ste nenadomestljivi.

Ob vašem grobu se poslavljamo od vas, dragi nam tovariši in prisegamo s stisnjeno pestjo, da bomo še bolj pospešili naše delo, da bomo nadaljevali borbo vse do končne zmage, nad kletim sovražnikom in njimo-

vim pomagačem - švabobrancem. Prisegamo, da bomo va-
šo prezgodnjo smrt maščevali, vi pa nam boste ostali
v večnem spominu in vaš duh bo živel med nami in nas
navdihoval v težkih naporih in borbah.

Slava tovarišem Tinetu, Vojku, Matičku in Lojzetu.

Tovariši kurirji! Maščujmo prezgodnjo smrt naših
padlih tovarišev!

Politkomisar:

Ludvik.

Levec - Boris.

N A Š A L J U B E Z E N

O domovina, li smo te ljubili dovolj?

Kako bi te mogli ljubiti še bolj?

Saj tisočkrat mokri in lačni, prezeblji
braneč te že vsak smo razor prehodili. -

Tipaje pred sabo ob temnih nočeh,

na Pohorju in po Zasavskih bregih

smo trupla prijateljev naših zagrebli,

je kje še kak drobec slovenske prsti,

kjer naša ni kanila kri?

O domovina, o domovina...

na pragu glej mater,

ki čaka na sina,

čeprav je že lansko poletje ji pal...

O mati, o naj te ne stre bolečina!

Ko stopala spet boš prek žitnih dobrav,

tako kot nekoč si pesem svojo pojoč -

se spomni, da tankaj tvoj sin je sejal!

Ker naša ljubezen je žrtev in kri,

ker naša ljubezen ni vrtna ovetlica -

ljubezen je naša zoreča pšenica,

iz nje za naš praznik si spečemo kruh.

NAŠ ODGOVOR

Odkar smo lansko leto nosili zavoje letakov namenjenih švabobrancem, smo še dostikrat zadeli na rame enako breme. Vso resnico naše borbe so opisovali letaki, a švabobranci ni nič spametovalo. Mi smo nosili letak za letakom zraven pa vedno naleteli na njihovo zasedo.

Na vzhodu se je pričela velika ofenziva. Na zapadu so se izkrcali zvezniki, naše sile so po Bosni tolkle sovražnika, v Srbiji so napredovali proti njenemu srcu in nekatera postojanka na Štajerskem in Primorskem se je klaverno dušila v prahu in ognju naših topov. Vsepovsod so Švebi in njihovi pomagači dobivali udarec za udarcem. Spomnili so se ob teh udarcih na letake, ki so jih čitali mogoče še lansko leto, pred mesecem dni, mogoče še včeraj, pa jih niso razumeli. Sedaj so začeli premišljevati in kazali so se prvi plodovi njihovega premišljanja. Začeli so se predajati in njihove zasede so postale slabše. Na Primorskem so se cele postojanke predale, vermani in švabski vojaki so na Štajerskem ob večerih čakali, kdaj se prikaže partizanska patrulja, da jih popelje k brigadi; povsod si videl one, ki so po dolgem času spregledali. Razkroj v Hitlerjevih vrstah je kazal svoje obrise. Dolgo časa niso razumeli naših besed, šele pod novimi udarci Rdeče Armade in zvezniških armad so začeli misliti.

Poročila o predajah Švabov in njim pokornih satelitov, so nam pokazala, da je razkroj švabske vojske od dneva do dneva večji. Četniške predaje v Srbiji so ponovno potrdile, da se vojska, ki se je tri leta zaganjala kot stekel pes v vrste Narodno Osvobodilne Vojske, razkraja in stoji tik pred svojim razsulo.

Novi in novi uspehi naše vojske so vzpodbujali vermane in švabobranci k predajanju. To je prisililo švabobransko vodstvo, da je zavzelo novo taktiko,

da bi zaustavili razkroj v svojih vrstah. Odbrali so omahljivce in jih premestili v zaledje. Iz najza-
grizenejših in najpodlejših, propadlih izdajalcev pa
so ustanovili "udarne bataljone". Skrito plazenje v
partizansko zaledje, hitri napadi na malo zavarovane
komande, zasede kurirjem, to je njihova nova taktika.
Ta taktika, ne bo imela nobenih uspehov, če bomo mi
pravilno odgovorili nanjo. Tudi ta nov način ne bo
spremenil stanja v katerem se nahaja nemška vojska
in z njo švabobranci.

Glaven naš odgovor, na njihovo taktiko poleg voja-
škega je, da dvignemo čuječnost na najvišjo stopnjo.
Ravno mi, ki kot majhne edinice prebivamo na nezava-
rovanem terenu, moramo z najhitrejšim obveščanjem
imeti pregled čez vse njihove premike. Ne smemo se
zazibati v sen, ker je že blizu konec, da lahko močno
popustimo v pogledu čuječnosti in opreznosti. Zave-
dati se moramo, da bodo končni trenutki vojne zahte-
vali ravno toliko opreznosti, kot prvi dnevi parti-
zanstva. Poleg tega pa naše, kurirsko, orožje ni v
glavnem puška in mitraljez; kurir se mora spretno
izmikati zasedam, z obveščanjem biti poučen o vseh
nevarnostih, da lahko še pravočasno spravi večkrat
dragoceno pošto na varno.

Vojaški odgovor in naša povečana čuječnost, izbolj-
šano obveščevanje bodo novi švabobranski taktiki iz-
bili trenutne uspehe, ki jih je ponekod dosegla in
razkroj v njihovih vrstah bo nezavirano razjedal
njihove vrste naprej.

Z A K A S N I T E V

S precejšnjo brzino je hitel s kolesom po strmi
cesti. Na levo in desno se je širil temni gozd. Dre-
vesa so že dajala dolgo temno senco, le tu in tam,
kjer so bila redkejša, se je posvetil žarek zahajajo

čega sonca. V grmovju je žvrgolel kos, kot da bi hotel še bolj povdariti očarljivost gozda.

Marjan pa se ni oziral ne na levo ne na desno. Gledal je pred kolo in se kamenju spretno izmikal. Močno je že sopel, srajca je bila že čisto premočena od potu in srce mu je tolklo, kot da hoče prebiti prsa, toda ni se zmenil ne za eno ne za drugo. Enakomerno je rinil navkreber kolo, ker imel je le eno misel: Čimprej priti na mesto in oddati, kar mu je bilo izročeno. Že je bil sredi poti, ko postane cesta položna in se kmalu nato prevesi navzdol. Hotel se je malo odpočiti, toda ob tej misli se je nasmejalo. Na misel je prišlo tekmovanje. Še bolj je pognal kolo.

"Stoj! roke kvišku" je iznenada zaslišal pred seboj. Z vso močjo je zavrl kolo, ki pa se je ustavilo šele pred dvema poraščenima postavama, ki sta močela proti njemu brzostrelke in kričala: "Predaj se" Takrat ni več pomišljal. V trenutku je sprožil puško in se vrgel s kolesa na tla, obenem pa sta se vrgla tudi ona dva. In že sta zaregljali brzostrelki. Bliiskovito se je pognal v najhni zaklon kraj ceste od koder je streljal in vpil: Četa v strelce! "Mitraljezci na položaje" Nato ni nekaj časa od dima in prahu, ki je bil okoli njega ničesar videl. Povsod ga je peklo, kot da je vse telo ena sama rana. Roka mu je repetirala kar sama od sebe. Ko pa je med poka-
kanjem zopet zaslišal glasove: "predaj se" in streljanje tudi na desni strani ni nič več pomišljal. Dvignil je glavo izza zaklona, pomeril na najbližjega in sprožil, slednji se je zvil in zakričal: "O moj Bog, zadet sem". Marjanu je v srcu kar zaigralo, kljub vsej nevarnosti v kateri se je nahajal je še repitiral in sprožil.

Kmalu pa je poka-
kanje na nasprotni strani ponehalo. Enakomerno je vdarjala v grmovje le še njegova puška. Okrog ranjenega je slišal še neko vpitje, videl pa ni kakosznjim bežali preko ceste in se izgubili v gozdu. Nato je vse utihnilo. Nekaj časa je še le-

žal za parobkom, ter oprezoval, ker si ni mogel misliti, da je s tem borba končana. Ko pa je zaslišal še en strel, ki je padel že precej daleč, se je začel oprijemati po telesu ali ni morda ranjen, ker ga je peklo povsod. Na veselje rane ni bilo nobene.

Vstal je, se prijel za torbico, bila je prevrtna od treh krogelj. S strahom je pogledal vanjo. Časopisi katere je vedno nosil s seboj so bili razcefrani in tudi ena kroglja je še tičala v njih. Pisma pa katere so mu bila dana, da jih odnese naprej, so imela le majhne luknje.

Z nekim zadovoljstvom je stopil h kolesu, a na žalost sta bila na njem prestreljena plašča. Jezno ga je zgrabil in zagnal v grmovje ter se previdno napotil peš dalje.

Sonce je med tem časom že zašlo. Bližal se je mrak. Vendar je kos še vedno prepeval v daljavi. A njegovega petja sedaj ni slišal, preveč je bil zamaknjen sam vase in mudilo se mu je. Čutil je, da je za- kasnil.

Joško 11.

KAJ NAM POROČAJO KURIRJI

Kurirji so nam prinesli pismo s Primorskega. V dolgem in navdušenja polnem pismu so nam poročali o velikem shodu.

"S komandirjevim dovoljenjem sva hitela s tovarišem na mesto, kjer se je vršil shod. Velika množica je že valovila po dolinici pod nama, ko sva stala na robu in gledala v dolino. Oblačila mladenk v barvah slovenske zastave so spreminjala vso dolino ven sam cvetoč travnik. Skupina za skupino se je zlivala v to morje živega vrvenja. Velike zastave so valovile nad glavami. Vsako skupino si razložil po velikih napisih, ki so jih nosili pred seboj. Od tržaške stra

ni se je vil dolg spreved, ki je hitel, da bo še pravočasno prispel. Goričani so z veliko zastavo izzivali trde Krašovce, ki tudi niso hoteli ostati doma ob velikem dnevu, ko se je cela Primorska zbrala, da pove svojo besedo. Od vseh koncev Primorske so se stekali stari očanci, matere, možje in mladina, da skupno ponovno potrdijo svojo davno željo, ki se jim je sedaj uresničila, da hočejo biti z vsemi Slovenci povezani v novi Jugoslaviji. Vsak zgib ljudi, vsak vzklík, ki se je utrgal iz njihovih prs je potrjeval to željo.

Grobna tišina je zavladala, ko so govorniki pozdravili zbrano ljudstvo, toda navdušenja niso mogli zapreti vase in vzklík se je utrgal iz vseh prs in odmeval od vseh bregov, kakor da bo ostal večno glasen. Vzklík za vzklíkom je dokazoval voljo množice, ki se mi je zdela nepregledna, kakor da je to morje navdušenja razlito brez konca po vsej slovenski zemlji. Vendar je teh šest tisoč ljudi, ki so valovili pod menoj bil le delček tistih, ki so bili namenjeni sem. Le tem je uspelo, da so ukanili neumnega Švaba, da so obšli njegove zasede.

Besede govornikov polne resnice in volje Primorcev so se neprestano mešale z glasnimi vzklíki, s katerimi je množica glasno pritrjevala, da je le tako njeno mišljenje in ga bodo branili pred vsakomur, ki jim bo skušal odvzeti pravice, ki so si jih priporili v borbi.

Val navdušenja je zavil vso dolino, ko so zastopnik Rdeče Armade in zavezniških armad pozdravili zbrano ljudstvo. Vse je pričalo o veliki želji svobodnega življenja v prijateljstvu z narodi, ki se rama ob rami bore z nami za svobodo.

Temna noč je že bila, ko so se začeli razhajati, ko so hiteli vsak na svoj konec. Kakor so v velikih sprevedih prihajali, tako so vesele pesmi spremljale pisane gruce domov.

Ko sem se bližal stanici sem se namenil, da moram takoj pisati vam, ki niste videli tega veličastnega

shoda, ki niste mogli biti tako srečni kot sem bil jaz."

Kurir s Primorske.

Dobrih štirideset ur po koncu tega shoda smo že čitali to poročilo na Dolenjskem.

KURIR POLDE

Med mogočnimi smrekami v strmem bregu stoji naša kočica, dom kurirjev. Ob večerih, ko tovariš odida na vezo in ostanemo drugi doma, se večkrat spominjamo dogodkov, ki smo jih doživeli, ko smo hodili s pošto mimo mostov in proge, ki so jih stražili pa smo jih ukanili in srečno prebredli. Največjo smolo je imel vedno naš Polde, a imel je le srečo v nesreči in jo zmeraj dobro odnesel.

Navadno hodi na javko čez Savo mimo mnogo zased, ki stražijo dohod do nje. Po vezi je pred kratkim spremljal neko tovarišico. Hoditi je moral počasneje kot navadno in bolj je poslušal, če ni kje kaka zaseda. Prišla sta do Save. Most je bil že zaseden in ni jima kazalo drugega, kot da se spustita v mrzlo vodo. Tovarišica je dolgo časa premišljala, če bo res tako prijetna kopelj ponoči v mrzli vodi. Polde pa jo je med tem premišljevanjem že zadel na rame in zabredel. Šlo je čisto dobro, le počasi, ker je pazil, da ga ne opazi iz mosta sovražna patrula. Pride ta do srede Save, kjer je glavni tok močno gnal svoje valove. Polde se bolj široke prestopa in tiplje vsak korak pred seboj, a nič ne pomaga, spolzek kamen mu je spodnesel ranotežje. Oba se potopita pod vodo. Polde hitro zagrabi za nahrbtnik in naloži tovarišico še enkrat na rame in že sta hitela proti nasprotnemu bregu. Imela sta srečo, da sta lepo prišla na drugo stran.

Par ur kasneje se je vračal Polde sam. Zeblo ga je, ko je ves premočen mislil, kako se bo moral še enkrat podati v vodo. Pride do vode pa vrže kamen v vodo. "Halt! Halt!" se je slišalo od povsod. Polde jo ubere malo nazaj, naredi ovinek in že je pri mostu. Nikogar ni na njem, saj ga vsi iščejo drugje. Lepo je prekoračil most, ne da bi mu kdo kaj branil. Tako jih je prelisičil in mu ni bilo treba še enkrat bresti.

Planinka 27G.

NASVIDENJE PO NAŠI ZMAGI

Od tam se oglašamo, kjer Drava oddaja pozdrave, ki jih nosi iz lepe Koroške, kjer koroški gozdovi prepevajo naše pesmi. Pojejo nam o tihih večerih, ko sedimo okrog ognja, zlije pa se njihovo šumenje s petjem naših strojnic v mogočen spev, ki spreobrača rjave Wermene, da se spametujejo, ko se v poslednjih krčih zvijajo po slovenski zemlji.

"Tovariš komandir, na javko bo treba iti!"

"Seveda", se oglasi, "a ne še takoj sredi popoludneva, saj vendar nismo civili, da bi kar podnevi hodili okrog. Moraš preje še pri Micki povprašati za novice in tudi pri Pepci se oglasi. Ne smeš tako divjati. Cesta in železnica bosta sigurno zasedeni". Po dobrih naukih mi da pošto.

Kar po bližnjici se zapodim po bregu in kmalu sem že na hribčku od koder se mi odpre pogled na vso dolino. Kakor lepa preproga se razteguje pod mano zelena polje in srce mi zadrhti ko pogledam prehod čez cesto, kjer se bom čez uro že previdno plazil. Za njivami, za visoko koruzo se podam proti Mickini njivi, kjer jo bom gotovo našel. Vedno se zdržne, ko tako nepričakovano stopim poleg nje.

"Beži, beži! Nikar ne hodi danes dol!" Take so

vedno njene pozdravne besede, 20 avtomobilov se je peljalo gori, vrnilo se jih pa je samo 15. Vse rjavo je tistih Wermanov, gotovo te bodo dobili, ko boš silil čez cesto."

"Nikar ne govori. Kolikokrat si mi že rekla, da me bodo dobili, pa še vendarle hodim čez cesto". Imel sem še vedno srečo, da sem ukanil zasedo, ki je čakala, da bi pobrala mitnino od potnikov, takih kot sem jaz. Ali sem bil čez cesto pred njimi, ali pa sem jih previdno obšel. Vedno sem se sam pri sebi smejal, ko sem jih gledal kako so prežali, a zastonj.

Dvignil sem se in jo mahnil po vijugasti stezi v dolino. Na levo sem pustil hribček pri... ki se mi je tako zameril, da sem sklenil, da ga ne obiščem več. Tam so mi Švabi priredili pustno zabavo brez krofov. Na pustni torek je bilo, ko sem se moral skriti v kup sena, kjer sem ostal potem tri dni in tri noči, jetnik brez hrane in premražen do kosti. Najhujše je bilo, da je okrog mene pokalo, jaz pa nisem vedel kdo strelja in kaj mislijo s počom, kjer sem ležal. Šele pozneje sem izvedel, da so se ravno tam vodili najhujši boji med 14. divizijo in Švabi. To je bil zame črni petek in ne pustni torek, kot kaže koledar. Od takih spominih sem še čisto srečno prekoračil cesto in prišel na javko.

Ljudje tukaj okoli nam pravijo, da smo "ljudje in pol", kar pa imajo tudi malo prav, saj poleg službe vedno kaj ukrenemo, da Švabi in Wermani vsi prestrašeno pogledujejo za nami, ko se veseli vračamo domov.

Tako je bilo tudi na binkoštno soboto. Vsi veselili smo se pomikali v dolino in peli kakor, da je že svoboda. Ljudje so nas začudeno pogledovali in nas spraševali, kaj imamo za bregom, da smo tako razposajeni.

"Kaj ne bi bili veseli, ko smo zdravi dočakali Binkošti", je bil naš odgovor. Zraven pa smo premišljevali ali se nam bo posrečilo kar mislimo narediti. Šest nas je bilo. Podali smo se iz vasi proti cesti in se tam ustavili. Čakali smo, da se bo nare-

dila trda tema, da bomo lahko prišli do hiše, kjer prebiva 7 nemških zaslepljencev. Hoteli smo jih napasti in jim pobrati orožje, da bi z njim skrbneje hodili preko ceste in železnice.

Mesec se je začel nagibati in je le še malo osvetljeval cesto. Pomaknili smo se na prej in se ustavili ob sosednji hiši. Le tu in tam je zalajal pes, drugače pa smo slišali le tolčenje naših src, ki so nam bila v pričakovanju, kdaj se bo začelo. Napadli smo. Takoj nam je odleglo, ko je bilo konec pričakovanja. Stražarja sta na poziv: "Hände hoch!" pozabila na vse, nista od presenečenja, da vidita pred seboj zloglasne bandite, mogla niti odpreti ust. Sreča je bila to za švabe, ki so brezskrbno spali v hiši, kjer smo že čakali s pripravljenimi bombami, da bi poleteli skozi okna. Po stopnicah navzgor. Vrata so se kar sama odprla, in že si videl kako drži vsak naš kurir švabsko puško. Gledali so nas in v njihovih preplašenih očeh si videl, da imajo vsi pred seboj sliko, kako že leže s prebitimi prsi v mlaki krvi. Z lepimi uvodnimi besedami smo jim dopovedali, da mora jo oddati vse kar imajo orožja in opreme. Gledali so nas vprašujoče, kako da še čakamo in da jih ne postrelimo. Dopovedali smo jim, da nam morajo oddati le to kar zahtevamo, da pa njim ne bo nič hudega. Neverno so nosili pred nas municijo, nahrbtnike in bombe. Med tem, ko smo se pogovarjali, so spoznali, da nismo taki, kot so nas jim slikali, da jih nismo že takoj postrelili ampak, da smo vendar le ljudje, in ne zverine, kakor so jim v glavo ubijali bedasti Švabi. Začeli so se kar ponujati, da gredo z nami, kar jim pa nismo dovolili. Nekateri so imeli solzne oči, ko so uvideli, da so ostali še pri življenju. Bili so sami starci, ki bi morali sedeti doma in varovati vnuke. "Nasvidenje po zmagi" smo jim zaklicali, ko smo se spotikali obloženi kot mule po stopnicah.

Veseli, da se nam je akcija posrečila smo hiteli s težkim bremenom proti Pohorju. Na prvih obronkih nas je že pozdravljalo vzhajajoče binkošno sonce.

HABRI IN POŽRTOVALNI SO NAŠI KURIRJI

Drugo delo imajo naši kurirji, a vseeno so še vedno borci, taki kot so bili v brigadi, še vedno je v njih želja, da neposredno tolčejo sovražnika. Težki nahrbtniki, dolge poti jim ne vzamejo veselja, da se malo pobliže porazgovore s Švabi in da se maščujejo za vsak korak, ki so ga morali več narediti, ko so se umaknili njihovi zasedi. Njihovo življenje ni lahko, večkrat terja od njih več vztrajnosti in več poguma.

Po lepi Primorski, ko se po nekod spuščáš s hriba v dolino in lezeš zopet nazaj, kjer hodiš po strminah, ki se ti zde, ko jih gledáš z doline, da bi mogla le srna varno hoditi po ozkih stezah a ponekod tudi po lepih vinorodnih krajih po prostranih nasadih breskev. Tam hodijo kurirji iz stanice Pl2. Kljub težavam na poti počakajo v zasedi ošabnega Švaba in mu z edino besedo, katero razume povedo, da ni zanj prostora kjer hodijo oni. Tako so se porazgovorili v mesecu maju in juniju z osmimi Švabi, ki so jim v svoji oporoki zapustili brzostrelke, pištole in celo motorno kolo.

Veselo je gledati v popoldanski vročini Vipavo, ki se nemirna premetava v svoji strugi. Ko pa pride deževje ni več tista Vipava, ki je pokorno tekla po dnu struge, takrat naraste, da odnaša vse kar se ji postavi na pot. Kurirji jo takrat z jezo ogledujejo, ko jim je tako razdivjana odnesla brv. Vedo, da ne morejo čakati, da bi se pomirila, vedo, da morajo premagati njene valove in priti na drugo stran. Hitro postavijo zasilno brv, par desk, okrogel hlod in že se previdno spušča kurir preko reke. Na sredi je navadno najtežje, okrogel hlod se mu zavrti in neprosto voljno kopelj mora sprejeti. Težki so ti prehodi čez naraslo reko, a vendar hodijo vsak dan, čeprav jih

mrzle kopeli skibe, da jim pot ne bi postala enolična.

Nemška hajka se je pričela. Od vseh postojank Gorenjske slišiš brnenje motorjev, ki vozijo Švabe. Zaseda za zasedo čepi nad cestami in preži, da bi uje-la kurirja, ki mora vendarle iti na pot. "Važno pošto imamo" pravi komandir stanice Gl3. "Moramo jo nesti naprej, a kaj ko povsod preži prekleti Švaba!" Vsi premišljajo in v duhu prebirajo poti po katerih bi mogli hoditi. Komandir pa si med tem že sname kapo, naveže pošto na glavo in stisne v roko pištolo v drugo pa bombo. Sam se bo odpravil na pot. Poizkusil bo ali bo mogel priti. Pride do poti, ki jo mora prekoračiti. Koraki patrolje se slišijo. Sem grede, pravi sam pri sebi. Mimo pride pet vojakov. Kiso ga zapazili, še malo počaka nakar se kot mačka previje čez pot. Zopet sliši šepet v zasedi čakajočih Švabov. Tu di tukaj jo je dobro odnesel, saj je bil, ko so ga začutili in začeli streljati nanj že zdavnaj na varnem. Še Soro je moreal prebresti, a tudi ta je bila zastražena, da je videl le premikajoče sence ob njenem bregu. Počasi in previdno se spušča komandir v vodo. - Mogoče bo le šlo, čemo da me ne zagledajo v sredi vode, si potihoma daje pogum. Ves moker se je plazil po nasprotnem bregu in še enkrat čez cesto. Oddahnil se je, saj je vedel, da jo je že odnesel iz švabskih krempljev in ni ga motilo, da je vse teklo od njega.

Daleč gori proti severu hodijo kurirji, hodijo po lepem Ptujskem polju vse gori do Drave. Ptujška linija. Lepo je živeti med takimi kurirji, ki kot pionirji, hodijo po njej. Malo jih je, a vsak dan pride nov tovariš, ki bo skupno z njimi hodil in nosil. Treba je dobiti orožje za te nove tovariše. Nadut graščak, ki se je za judežev denar prodal Nemcem, prebi-

va blizu s svojo stražo. Ni mu usojeno, da bi še dolgo hodil po naši zemlji. Kurirji so se namenili, da bodo šli k njemu po orožje. Ob 12. ko so zvonovi udarjali iz svojih lin so se priplazili kurirji stanice 2S do petih Gestapovcev in graščaka. Ko pa je zadnjič udaril zvon, je že bilo orožje v rokah kurirjev in vse ljudstvo se je oddahnilo, ko je izginil odvrtni Gestapovec, ki je izdajal ljudi nemškemu tiranu.

Močno je divjala borba, ki jo je bila Šlandrova brigada 18.6. s Švabi. Zaman bi takrat iskal kurirje stanice 21 S doma. Takoj so bili na položajih in se skupno tolkli z borci. Izkazala sta se posebno komandir Bine in njegov namestnik Božo. Ko pa so zvečer prišli na stanico, so s seboj nosili brzostrelko, puško, pištolo in celo vojaško opremo. Vse to so zaplenili junaški kurirji.

Posadka sedmih Švabov je žalostno gledala, ko je stala kot ujetnik pred kurirji stanice 31S. Kurirjem se je v lepi noči zahotelo, da pokažejo Švabom v postojanki, da jim je zadosti zased, ki so jim jih vedno pripravljali. Sedem pušk je viselo preko rame kurirjem, ko so se vračali po uspelem napadu domov.

Ni lahko živeti na II. Ptujski liniji, ko je le po pet kurirjev na stanicah. Vendar te kurirje Švabi večkrat kolnejo, ko se vsi zbiti vračajo domov. Zato pa so se zbrali in 150 po številu navalili na kurirje, da jih preženo s svoje bližine. Druga relejna linija pa se je zbrala in pokazala Švabom, da so se zmotili v svojih računih. Po dveh dneh večnega pokanja so se zavlekli nazaj v postojanko, ker so uvideli, da je boljše tam dokler se jim ne zacelijo rane.

